

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Mutuare cum pacto aliquid faciendi, numero 12.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

nullum bellum justum habemus, cum pertineant, dum sunt captivi, ad communitatem nostram, non vero ad communitatem Turcarum. Potest *mm* quidem captivus Christianus à Turca suo Domino aliquid furtim accipere in compensationem sui famulatus, ademptaque libertatis, & valde *m* probabiliter, non aliquid solum, sed quidquid potuerit, idque ob presumptam principis voluntatem, cuius est, hostes hos communes debellare, & spoliare; qui mavult, ea Turcarum bona, ad quæ dicitus princeps jus habet, esse apud Christianum, quam apud Turcam inimicum: quare ex hoc titulo quilibet Christianus, etiam non servus, poterit ibi apud Turcas existens (præscindendo ab alio inconvenienti) usus eos spoliare. At verò quoad Turcas apud nos conviventes, sicuti nec causa libertatis, nec causa præsumpta principis voluntatis, ab ijs aliquid surripere potest, unde te princeps, ut furem puniret, si quid illis auferres, ita nec poteris usus, vel quibuscumque factis contractibus rei familiaris detrimentum ijsdem afferre.

mm *Filiac.* *Caiet.* *Azer,* apud *Dian.* p. 7. tract. 7. resol. 11. *m* *Molin.* *Leff.* *Machad.* quos citat sequiturque *ibid.* *Diana* & alij p. 5. t. 13.

Mutuare cum pacto aliquid faciendo &c.

12. Colligo tertio, an hic contritus sit licitus? do tibi mutuum sub onere, quod justo pretio colas meos agros. Scotus enim, & alij apud Dica-

stillum nō apprebant hunc contractum, probantque communis praxi, qua Domini dant mutuas pecunias rusticis hyeme, cum pacto, ut agros ipsorum Dominorum colant: sed profecto non video, quare ratione liberari id possit (si aliud non addas) ab usura: jam enim aliud gravamen præter sortem adjicet; liberari igitur debet o solum ex compensatione gravaminum. Dominus enim priuat se sua pecunia, & subit gravamina duo: primò, ut non repeat pecuniam ante tempus, quo agri solent coli, etiam si indigeat: secundò, ut non admittat alios rusticos, quos possit, ad agros colendos: additum & tertium, quo se obligat Dominus ad dandum reliquum pecuniae, & ad illam pecuniam inveniendam, si forte ea careat, ne scilicet defraudetur rusticum promissione. Si ergo Dominus hæc gravamina subit, non erit injustitia, ad illud onus colendi agros rusticum obligare.

n *Dicast.* l. 2. tr. 10. d. 2. num. 120.
o Caram. l. 2. *Theol. mor.* n. 748.

De intentione lucri supra sortem, ex parte unius tantum ex contrahentibus.

13. Si tum mutuans, tum mutuatorius intendat dare & recipere dictum lucrum ex vi justitiae, utrosque peccare; si verò ex alio titulo, neutrum delinquare, jam patet ex dictis. At insurgunt adhuc duæ difficultates.

Altera: si mutuatorius det tanquam ex justitia, mutuans tamen verè & sine dolo ignorans, talem dantis animi, accipiat, tamquam traditum ex liberali-